TRIỂN KHAI ESG TẠI CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

TS. Nguyễn Hữu Tịnh*

Trong bối cảnh toàn cầu hướng tới mục tiêu Net Zero vào năm 2050, ESG (Environmental - Môi trường; Social - Xã hội; Governance - Quản trị) đã trở thành một yêu cầu tất yếu đối với các tổ chức tài chính, trong đó có các ngân hàng thương mại. Bài viết khái quát về khung pháp lý thúc đẩy thực hiện ESG của ngân hàng thương mại, thực tiễn triển khai các hoạt động về ESG tại các ngân hàng. Từ đó đề xuất giải pháp thúc đẩy triển khai ESG trong hệ thống ngân hàng tại Việt Nam trong thời gian tới.

• Từ khóa: *ngân hàng thương mại, ESG, phát triển bền vững.*

In the context of the global goal of achieving Net Zero by 2050, ESG (Environmental, Social, and Governance) has become an essential requirement for financial institutions, including commercial banks. This article provides an overview of the legal framework promoting ESG implementation in commercial banks, the practical implementation of ESG activities in banks, and proposes solutions to promote ESG implementation in the Vietnamese banking system in the coming years.

• Key words: *commercial banks, ESG, sustainable development.*

Ngày nhận bài: 25/12/2025
Ngày gửi phản biện: 05/01/2026
Ngày duyệt đăng: 10/02/2026
DOI: https://doi.org/10.71374/jfarv.v26.i307.18

Đặt vấn đề

Trong bối cảnh toàn cầu đang bước vào giai đoạn chuyển đổi mạnh mẽ để thực hiện cam kết Net Zero vào năm 2050 và đạt được các mục tiêu phát triển bền vững (SDGs), ESG đã và đang trở thành một yêu cầu tất yếu đối với hệ thống tài chính nói chung và ngành ngân hàng nói riêng. ESG không còn là một khái niệm mới mẻ, mà đã phát triển thành một bộ tiêu chuẩn toàn diện, giúp các tổ chức tài chính không chỉ đáp ứng kỳ vọng của nhà đầu tư và cộng đồng, mà còn nâng cao khả năng cạnh tranh và trụ vững trước những biến động của môi trường kinh doanh toàn cầu. Ngành ngân hàng, với vai trò trung tâm trong phân bổ vốn đầu tư và điều tiết dòng chảy tài chính, đóng vai trò then chốt trong việc hiện thực hóa các mục tiêu ESG. Việc thực thi đầy đủ các tiêu chí ESG trong hoạt động tín dụng, đầu tư và quản trị ngân hàng được xem như một bước đệm quan trọng để nâng cao chất lượng tín dụng, giảm thiểu rủi ro phi tài chính và thu hút hiệu quả các nguồn vốn xanh từ các định chế tài chính quốc tế.

Tại Việt Nam, các ngân hàng thương mại (NHTM) đã bắt đầu có những bước chuyển mình đáng ghi nhận trong việc tích hợp ESG vào hoạt động kinh doanh. Đến ngày 31/3/2025, đã có 57 tổ chức tín dụng (TCTD) triển khai đánh giá rủi ro môi trường - xã hội đối với danh mục tín dụng, với tổng dư nợ liên quan lên tới khoảng 3,62 triệu tỷ đồng, con số này tăng gấp hơn 15 lần so với năm 2017, phản ánh sự nỗ lực rõ rệt của toàn hệ thống ngân hàng (Ngân hàng Nhà nước, 2025). Ngoài ra, dư nợ tín dụng xanh toàn ngành đã đạt khoảng 704.244 tỉ đồng, chiếm 4,3% tổng dư nợ tín dụng quốc gia, với tốc độ tăng trưởng bình quân ấn tượng hơn 21,2% mỗi năm trong giai đoạn 2017-2024. Song song đó, có khoảng 15 NHTM đã chủ động công bố Báo cáo phát triển bền vững đến giữa năm 2025, từng bước tiệm cận các chuẩn mực quốc tế như Tổ chức Sáng kiến báo cáo toàn cầu (GRI) và Lực lượng đặc nhiệm về công bố thông tin tài chính liên quan đến khí hậu (TCFD).

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả tích cực, ngành Ngân hàng Việt Nam vẫn đang đối mặt với nhiều thách thức lớn trong việc thực thi ESG một cách hiệu quả và đồng bộ. Vì vậy, việc thúc đẩy ESG tiệm cận các chuẩn mực quốc tế tại các NHTM, qua đó góp phần xây dựng hệ thống ngân hàng Việt Nam phát triển bền vững, minh bạch và có khả năng cạnh tranh trên thị trường tài chính toàn cầu là cần thiết.

** Trường Đại học Thủ Dầu Một; email: tinhnh@tdmu.edu.vn*

Thực trạng triển khai ESG tại các NHTM ở Việt Nam

Khung pháp lý thúc đẩy các NHTM triển khai ESG

Trong những năm gần đây, khung pháp lý về ESG tại Việt Nam đã dần được hoàn thiện, tạo cơ sở cho ngành Ngân hàng thực thi các tiêu chuẩn phát triển bền vững. Theo đó, Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 quy định, các doanh nghiệp phát thải lớn phải thực hiện kiểm kê khí nhà kính và lập kế hoạch giảm phát thải. Điều này không chỉ đáp ứng yêu cầu pháp lý, mà còn nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp khi tham gia chuỗi cung ứng toàn cầu, đặc biệt tại các thị trường như Liên minh châu Âu (EU) và Mỹ với tiêu chuẩn ESG ngày càng khắt khe. Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2050 (ban hành theo Quyết định số 1658/QĐ-TTg ngày 01/10/2021 của Thủ tướng Chính phủ) định hướng phát triển tín dụng xanh, thúc đẩy chuyển dịch dòng vốn vào các dự án thân thiện với môi trường. Tiếp đó là Thông tư số 17/2022/TT-NHNN, ngày 23/12/2022 hướng dẫn thực hiện quản lý rủi ro về môi trường trong hoạt động cấp tín dụng của tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài. Thông tư số 17/2022/TT-NHNN yêu cầu tất cả các TCTD xây dựng Hệ thống quản lý môi trường và xã hội (ESMS), đặc biệt đối với các khoản vay có yếu tố rủi ro cao về môi trường. Đặc biệt, Quyết định số 1408/QĐ-NHNN ngày 26/7/2023 của Thống đốc NHNN về việc ban hành Kế hoạch hành động của ngành Ngân hàng thực hiện Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030 và Đề án về những nhiệm vụ, giải pháp triển khai kết quả Hội nghị lần thứ 26 các bên tham gia công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu đã đưa ra kế hoạch hành động cụ thể cho ngành Ngân hàng, bao gồm triển khai ESMS, phát triển sản phẩm tài chính xanh và yêu cầu công bố báo cáo ESG định kỳ. Cùng với đó, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 450/QĐ-TTg ngày 13/4/2022 phê duyệt Chiến lược bảo vệ môi trường quốc gia đến 2030, tầm nhìn 2050, nhấn mạnh các mục tiêu về giảm ô nhiễm, bảo vệ tài nguyên và thích ứng với biến đổi khí hậu, hỗ trợ thực hiện cam kết phát thải ròng bằng "0" vào năm 2050 của Việt Nam tại COP26.

Ngoài ra, Quyết định số 841/QĐ-TTg ngày 14/7/2023 của Thủ tướng Chính phủ ban hành lộ trình thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững Việt Nam đến năm 2030, đặt ra chỉ tiêu giảm ít nhất 15% cường độ phát thải khí nhà kính trên GDP so với năm 2014 và yêu cầu các cơ sở phát thải trên 2.000 tấn CO_2 tương đương/năm phải xây dựng kế hoạch giảm phát thải.

Đáng chú ý, yêu cầu về minh bạch thông tin ESG ngày càng được củng cố. Thông tư số 96/2020/TT-BTC ngày 16/11/2020 của Bộ Tài chính hướng dẫn công bố thông tin trên thị trường chứng khoán quy định các công ty niêm yết phải công bố Báo cáo phát triển bền vững, bao gồm thông tin về phát thải khí nhà kính, sử dụng tài nguyên và tác động xã hội. Điều này không chỉ nâng cao niềm tin của nhà đầu tư mà còn thúc đẩy các doanh nghiệp, đặc biệt là ngân hàng, cải thiện hiệu quả hoạt động và giảm thiểu tác động môi trường. Quyết định số 21/2025/QĐ-TTg ngày 04/7/2025 của Thủ tướng Chính phủ quy định tiêu chí môi trường và việc xác nhận dự án đầu tư thuộc danh mục phân loại xanh, hướng dẫn cho vay danh mục xanh và thống kê tín dụng xanh. NHNN cũng đang phối hợp với các bộ, ngành đề xuất chính sách hỗ trợ lãi suất 2%/năm cho các khoản vay thực hiện dự án xanh, tuần hoàn, áp dụng ESG.

Nhìn chung, những chính sách và quy định về ESG tại Việt Nam đã tạo nền tảng pháp lý vững chắc, thể hiện cam kết mạnh mẽ của Chính phủ đối với phát triển bền vững. Việc ngành Ngân hàng chủ động tích hợp ESG vào chiến lược kinh doanh sẽ giúp giảm thiểu rủi ro tuân thủ, nâng cao vị thế cạnh tranh và góp phần thúc đẩy Việt Nam tiến tới nền kinh tế xanh, trung hòa carbon vào năm 2050.

Kết quả đạt được

Theo thống kê của Ngân hàng Nhà nước, có 80% - 90% các ngân hàng đã áp dụng một phần hoặc toàn bộ ESG trong hoạt động. Có tới gần 50% các ngân hàng khác thành lập bộ phận quản trị rủi ro cho vay vốn tín dụng bảo vệ môi trường. Một số ngân hàng cũng đã ban hành "Khung tín dụng xanh", "Khung khoản vay bền vững" nhằm đưa ra quy trình sử dụng và quản lí nguồn vốn vay dành cho dự án thuộc các lĩnh vực xanh, giảm phát thải. Không ít tổ chức tín dụng đã công bố báo cáo riêng về phát triển bền vững.

Điển hình như: NHTM cổ phần Quân đội (MB) đã thông qua việc cung cấp các sản phẩm tích hợp trên App MBBank cho khách hàng cá nhân và BIZ MBBank cho khách hàng doanh nghiệp, việc này giảm thiểu được tối đa rác thải giấy, góp phần bảo vệ môi trường, đẩy nhanh tốc độ làm việc, giảm thiểu chi phí cho nhân viên. Bên cạnh đó, MB cũng tích cực triển khai tinh thần "sống xanh" trong chính

ngân hàng bằng việc khuyến khích nhân viên tiết kiệm nước, hạn chế rác thải, sử dụng vật liệu tái chế, phát triển ứng dụng học tập và đào tạo nhân viên qua ứng dụng MB Smart Learning hay những phần mềm hỗ trợ đời sống nhân viên. Ngoài ra, MB cũng tích cực thực hiện các chiến dịch thiện nguyện cho các dự án xanh và đạt được thành công lớn. Năm 2023, Chiến dịch HiGreen (thuộc chiến lược ESG của MB) nhằm truyền tải thông điệp sống bền vững đã được khởi xướng. Chiến dịch thu hút hơn 30.000 người tham gia, vận động được 8,1 tỷ đồng thông qua vận động thể thao và tích lũy thiện nguyện thông minh. Tất cả số tiền đã được sử dụng để triển khai sáng kiến biến bãi rác thành sân chơi sinh thái, mang lại niềm vui cho hàng vạn trẻ nhỏ và người dân trên khắp Việt Nam. MB cũng đã đóng góp vào mục tiêu tăng trưởng xanh quốc gia, tỷ trọng tín dụng xanh tại MB giai đoạn 2020-2024 trung bình đạt 8,8% - mức cao trong ngành, tập trung vào lĩnh vực năng lượng sạch - năng lượng tái tạo và nông - lâm nghiệp bền vững phù hợp định hướng quốc gia, chiến lược ngành ngân hàng về tăng trưởng xanh và thích ứng với biến đổi khí hậu. MB thực hiện nghiêm túc các quy định về công bố thông tin, công khai minh bạch mọi thông tin liên quan đến hoạt động của ngân hàng, ổn định cơ cấu cổ đông đa dạng và thực hiện đầy đủ quyền của cổ đông: đối xử công bằng, đảm bảo công khai - minh bạch, gắn bó và hợp tác chặt chẽ vì sự phát triển ổn định và bền vững. MB tăng tốc đầu tư vào mô hình kinh doanh nền tảng dựa trên các nhu cầu của khách hàng, đồng thời đầu tư hạ tầng công nghệ hiện đại, duy trì hệ thống an ninh bảo mật thông tin tự chủ và linh hoạt, hiện đại hóa hệ thống thanh toán, đáp ứng phục vụ 30.2 triệu khách hàng với tỷ lệ giao dịch kênh số đạt 98,6%. Phát triển các kênh phân phối hiện đại, dựa trên ứng dụng công nghệ số và chuyển dịch các sản phẩm, dịch vụ lên kênh số nhằm nâng cao khả năng tiếp cận dịch vụ tài chính - ngân hàng tới mọi đối tượng người dân, trên mọi vùng miền (số lượng 1.055 máy ATM/CRM - tăng 2% sv N23, 6.322 máy POS - tăng 118% sv N23) (Nguyễn Hương, 2025). Năm 2024, ESG đã được tích hợp toàn diện vào Chiến lược kinh doanh - phát triển sản phẩm, quản trị rủi ro và đồng bộ trong các hoạt động MB. Ban hành Khung Tài chính xanh phù hợp với thông lệ quốc tế và tiêu chuẩn luật pháp Việt Nam đảm bảo MB tài trợ cho những dự án tiêu chuẩn cao về bảo vệ môi trường. Xây dựng môi trường làm việc an toàn với chế độ đãi ngộ dài hạn cho cán bộ nhân viên; bồi dưỡng - phát triển nhân tài và đội ngũ kế cận, linh hoạt theo văn hóa MB1688, trang bị công cụ và kỹ năng số cho mọi nhân viên MB. Tự động hóa trong hoạt động vận hành và tại sàn giao dịch khoảng 99%. MB chú trọng công tác an sinh xã hội và đóng góp cho sự phát triển đất nước, Quỹ Xã hội Từ thiện của MB xây dựng đã đóng góp ~ 400 tỷ đồng cho công tác đền ơn đáp nghĩa, an sinh xã hội trên cả nước năm 2024. Chiến dịch HiGreen mùa 2 do MB khởi xướng đã thu hút hơn 52 nghìn người tham gia đối ứng 10 tỷ đồng để trồng 100.000 cây xanh tại quần đảo Trường Sa (Nguyễn Hương, 2025).

Bên cạnh đó, VPBank cũng đang thể hiện những bước đi bền vững thông qua việc lần đầu tiên công bố Báo cáo Phát triển Bền vững vào tháng 5/2025. Báo cáo được lập theo tiêu chuẩn GRI mới nhất do Hội đồng Tiêu chuẩn Bền vững toàn cầu (GSSB) ban hành và tham chiếu 17 Mục tiêu Phát triển Bền vững (SDGs) của Liên hợp quốc. Đến cuối năm 2024, danh mục tài chính xanh của VPBank đạt gần 22.000 tỷ đồng, tương đương gần 88% mục tiêu đặt ra cho năm 2030 - một kết quả đầy ấn tượng nếu đặt trong bối cảnh ESG tại Việt Nam vẫn đang trong giai đoạn khởi đầu (VPBank, 2025). Về quản trị, VPBank tiếp tục nâng cao tiêu chuẩn điều hành với việc áp dụng các nguyên tắc của OECD, thẻ điểm ASEAN và IFC. Đây là nền tảng giúp ngân hàng lọt vào Top 10 doanh nghiệp có quản trị công ty tốt nhất trong nhóm vốn hóa lớn và Top 5 cổ phiếu vốn hóa lớn nhất thuộc rổ VNSI - chỉ số phát triển bền vững trên sàn HoSE. Không chỉ dừng lại ở khía cạnh công bố thông tin, VPBank còn tiên phong xây dựng Hệ thống Quản lý rủi ro Môi trường - Xã hội từ năm 2016, đi trước chuẩn mực chung tại Việt Nam gần một thập kỷ. Bên cạnh đó, VPBank cũng tiên phong xây dựng Khung quản lý rủi ro ESG, được đánh giá bởi tổ chức uy tín hàng đầu EY Consulting Vietnam theo các thông lệ quốc tế của Cơ quan quản lý tiền tệ Singapore, Ngân hàng Trung ương châu Âu, Ngân hàng Thanh toán Quốc tế, Tổ chức Tài chính Quốc tế (IFC). Trên phương diện xã hội, VPBank đã đóng góp gần 1.900 tỷ đồng xây dựng, cải tạo hàng trăm điểm trường trên mọi miền Tổ quốc (VPBank, 2025), giúp đỡ những hoàn cảnh khó khăn, tổ chức các giải chạy cộng đồng quy tụ vận động viên đến từ hàng trăm quốc gia và vùng lãnh thổ, mang các sự kiện văn hóa nghệ thuật tầm cỡ quốc tế đến Việt Nam. Đặc biệt, VPBank là ngân hàng đầu tiên tại Việt Nam xây dựng Tuyên bố về Quyền con người, một bước tiến mới về trách nhiệm đạo đức trong vận hành doanh nghiệp.

Năm 2025, Vietcombank dẫn đầu danh sách Top 10 Ngân hàng - ESG Việt Nam xanh 2025 (ESG10), được thể hiện qua hai tiêu chí: (1) Hiệu quả kinh doanh và tính bền vững trong so sánh với mức trung bình ngành; (2) Các cam kết và thực hiện về môi trường, trách nhiệm xã hội và quản trị doanh nghiệp. Trong năm 2024, Vietcombank phát hành thành công 2.000 tỷ đồng trái phiếu xanh, là đơn vị đầu tiên tại Việt Nam phát hành trái phiếu xanh tuân thủ quy định pháp luật Việt Nam và tuân thủ tự nguyện nguyên tắc Trái phiếu Xanh của Hiệp hội Thị trường Vốn quốc tế (ICMA). Đồng thời, ngân hàng tiếp tục mở rộng danh mục tín dụng xanh, hướng dòng vốn vào các dự án năng lượng tái tạo, hạ tầng bền vững và sản xuất thân thiện với môi trường. Bên cạnh đó, Vietcombank cũng triển khai nhiều chương trình an sinh xã hội quy mô lớn, tập trung vào giáo dục, y tế và hỗ trợ cộng đồng yếu thế với tổng ngân sách 571 tỷ đồng (VCB News, 2025). Đây là minh chứng cho những nỗ lực không ngừng của Vietcombank trong việc tiên phong đổi mới sáng tạo, khẳng định vai trò dẫn đầu ngành, trong bối cảnh xu hướng chuyển đổi số phát triển mạnh mẽ và sự gia tăng nhận thức về các tiêu chí ESG đang trở thành một yếu tố không thể thiếu tại các tổ chức tài chính, đặc biệt là ngành ngân hàng.

Gắn bó máu thịt với "tam nông", Agribank luôn kiên định thực hiện các chủ trương về ngân hàng xanh, tín dụng xanh và tăng trưởng bền vững, coi việc tuân thủ các chuẩn mực ESG (Môi trường - Xã hội - Quản trị) vừa là yêu cầu chiến lược, vừa là lợi thế cạnh tranh trong bối cảnh chuyển đổi xanh. Trước thách thức biến đổi khí hậu, Agribank chủ động chuyển dịch dòng vốn từ các lĩnh vực "nâu" (thâm dụng năng lượng, gây ô nhiễm) sang các dự án, mô hình sản xuất "xanh", thân thiện với môi trường. Đến quý II/2025, dư nợ tín dụng xanh của Agribank đạt gần 29.000 tỷ đồng, tăng trưởng ổn định qua từng năm; trong đó năng lượng tái tạo chiếm 53% (trên 15.000 tỷ đồng), lâm nghiệp bền vững khoảng 6.900 tỷ đồng, và nông nghiệp xanh hơn 6.500 tỷ đồng (Nguyễn Chuyên, 2025). Cùng với đó, Agribank triển khai chương trình tín dụng ưu đãi "Nông nghiệp sạch vì sức khỏe cộng đồng" với quy mô tối thiểu 50.000 tỷ đồng, thúc đẩy sản xuất nông nghiệp an toàn, tuần hoàn, ứng dụng công nghệ cao. Ngoài công cụ tài chính, dòng vốn xanh của Agribank còn mang giá trị nhân văn sâu sắc khi kiến tạo sinh kế bền vững, tạo việc làm, cải thiện đời sống người dân và thu hẹp khoảng cách vùng miền. Thông qua mạng lưới hơn 2.200 chi nhánh, hơn 64.000 tổ vay vốn với gần 1,5 triệu thành viên, cùng hàng chục xe giao dịch lưu động phủ tới hàng trăm xã trên cả nước, Agribank đưa nguồn vốn đến tận tay người dân vùng sâu, vùng xa, bảo đảm công bằng trong tiếp cận tài chính. Ngân hàng là đơn vị chủ lực triển khai 7 chương trình tín dụng chính sách và 2 Chương trình mục tiêu quốc gia (Xây dựng nông thôn mới, Giảm nghèo bền vững), góp phần trực tiếp hiện thực hóa phương châm "không ai bị bỏ lại phía sau".

Bên cạnh hoạt động tín dụng, Agribank dành hàng trăm tỷ đồng mỗi năm cho công tác an sinh xã hội. Theo công bố của ngân hàng, trung bình Agribank đầu tư khoảng 500-600 tỷ đồng/năm cho hoạt động an sinh, tính từ đầu năm 2025 đến nay, Agribank đã dành gần 60 tỷ đồng cho công tác hỗ trợ khắc phục hậu quả thiên tai trong tổng số hơn 400 tỷ đồng chi cho các chương trình an sinh xã hội trên toàn quốc. Không chỉ hướng ra xã hội, văn hóa "Vì tương lai xanh" cũng được bồi đắp từ bên trong hệ thống. Phong trào "Agribank - Vì tương lai xanh" lan tỏa sâu rộng trong đội ngũ gần 40.000 cán bộ, người lao động, thông qua các hoạt động trồng cây, giải chạy vì môi trường, tiết kiệm năng lượng. Những "hạt xanh" được gieo từ nhận thức đến hành động, hình thành nên văn hóa doanh nghiệp trách nhiệm, nhân văn và bền vững.

Một số khó khăn, thách thức đặt ra

Nhìn chung, hệ thống ngân hàng Việt Nam trong thời gian qua đã rất tích cực trong việc triển khai ESG, tuy nhiên, so với nhu cầu của thị trường; tình hình biến đổi khí hậu và môi trường, các hoạt động này mới chỉ đáp ứng ở mức thấp. Cụ thể là:

Thứ nhất, dữ liệu ESG chưa được chuẩn hóa khiến các báo cáo còn thiếu minh bạch và khó so sánh với tiêu chuẩn quốc tế.

Thứ hai, hiện chưa có quy định chung của quốc gia về tiêu chí, danh mục dự án xanh cho các ngành/lĩnh vực theo hệ thống phân ngành kinh tế, làm cơ sở tổ chức tín dụng xác định, thống kê đầy đủ nguồn lực tín dụng xanh; thiếu các quy định và hướng dẫn cụ thể từ các cơ quan quản lý chuyên ngành về ESG.

Thứ ba, năng lực quản trị và tầm nhìn chiến lược về ESG của các doanh nghiệp là rào cản lớn, khiến cho quá trình chuyển đổi mô hình kinh doanh bền vững và thực hành ESG tại Việt Nam gặp nhiều khó khăn, tác động đến hiệu quả hoạt động cấp tín dụng, quản lý rủi ro của tổ chức tín dụng...

Thứ tư, chi phí triển khai ESG, nhất là đầu tư vào hạ tầng công nghệ và đào tạo nhân sự, đang trở

thành một rào cản đáng kể đối với nhiều ngân hàng, đặc biệt là nhóm ngân hàng vừa và nhỏ.

Thứ năm, chất lượng đội ngũ cán bộ ngân hàng trong công tác thẩm định các dự án xanh, thẩm định khả năng trả nợ của khách hàng, khó khăn trong việc giám sát và quản lí rủi ro khi thực hiện cấp tín dụng xanh, hạn chế trong quy trình nội bộ của ngân hàng khi phân loại và xây dựng khung về tín dụng xanh, tích hợp các vấn đề của ESG vào khung rủi ro của ngân hàng.

Thứ sáu, về phía người dân, doanh nghiệp, ý thức bảo vệ môi trường trước, trong và sau quá trình triển khai dự án vẫn chưa cao, còn dẫn đến những vi phạm quy định, tiềm ẩn rủi ro thu hồi nợ cho phía ngân hàng.

Một số giải pháp

Nhằm thúc đẩy mạnh mẽ hơn nữa quá trình triển khai ESG tại các ngân hàng Việt Nam hiện nay, theo tác giả, cần thực hiện một số giải pháp sau:

Thứ nhất, Chính phủ, Bộ Nông nghiệp và Môi trường sớm ban hành danh mục tín dụng xanh, tiêu chí xanh để doanh nghiệp và bản thân ngân hàng dễ dàng lựa chọn các dự án cũng như các doanh nghiệp chuyển đổi xanh. Ngoài ra, cần có chính sách ưu đãi về thuế cho các doanh nghiệp, ngân hàng triển khai ESG. Bởi vì, nguồn vốn hiện nay cho vay xanh của ngân hàng là nguồn vốn thương mại thông thường, huy động từ dân cư và không có nguồn vốn tài trợ nào từ các tổ chức quốc tế hay Chính phủ để cho vay hỗ trợ cho doanh nghiệp.

Cùng với đó, cần nhanh chóng hoàn thiện khung pháp lí về ESG trong lĩnh vực ngân hàng. Đồng thời xây dựng bộ tiêu chuẩn chung về ESG dành cho các NHTM; xây dựng công cụ đánh giá và xếp hạng ESG về mức độ cam kết và thực thi ESG…

Thứ hai, các ngân hàng cần sớm bắt tay vào đánh giá rủi ro ESG và xác định chiến lược cùng lộ trình kịp thời sẽ có những lợi thế đi đầu trong quá trình chuyển đổi bền vững. Để nắm bắt được những cơ hội này, các NHTM cần bổ sung và thiết lập các chiến lược về phát triển bền vững gắn liền với các cam kết về ESG, cùng với đó, tinh chỉnh bộ máy, xây dựng bộ phận chuyên trách về các vấn đề ESG.

Thứ ba, nâng cao năng lực và tổ chức ESG trong ngân hàng. Một hệ thống ESG hiệu quả đòi hỏi sự tái cấu trúc nội bộ tại các ngân hàng. Trước hết, cần thành lập Ban chỉ đạo ESG cấp hội đồng quản trị để đảm bảo tính chiến lược và cam kết lâu dài. Các ngân hàng cần xây dựng bộ phận ESG chuyên trách, với nhiệm vụ thu thập dữ liệu, xây dựng KPI ESG và giám sát việc triển khai xuyên suốt các phòng, ban. Đồng thời, cần phát triển chương trình đào tạo chuyên sâu về ESG cho cán bộ quản lý và nhân viên, kết hợp với các tổ chức quốc tế như IFC, Hiệp hội Kế toán Công chứng Anh quốc (ACCA) và ADB. Chương trình đào tạo nên tập trung vào ba mảng chính: (1) Quản trị rủi ro ESG, (2) Phân tích dữ liệu ESG, và (3) Báo cáo phát triển bền vững theo chuẩn quốc tế.

Thứ tư, ứng dụng công nghệ số vào ESG. Công nghệ số đóng vai trò đòn bẩy quan trọng để thực thi ESG một cách hiệu quả và minh bạch. Các ngân hàng cần đầu tư xây dựng kho dữ liệu ESG - một kho dữ liệu tập trung, tích hợp thông tin từ các hệ thống quản lý rủi ro tín dụng (CRMS), ngân hàng lõi (Core Banking) và các hệ thống IoT giám sát phát thải ở các dự án tài trợ. Bên cạnh đó, ứng dụng AI và Big Data sẽ giúp tự động hóa việc thu thập, phân tích và báo cáo dữ liệu ESG, từ đó giảm thiểu sai sót và nâng cao tốc độ ra quyết định. Ví dụ, hệ thống AI có thể dự báo mức độ rủi ro môi trường của các dự án vay vốn dựa trên các yếu tố khí hậu và dữ liệu địa lý. Đặc biệt, việc áp dụng công nghệ chuỗi khối (Blockchain) có thể tăng cường tính minh bạch trong quản lý dòng tiền xanh, giúp các nhà đầu tư dễ dàng theo dõi cách thức sử dụng vốn vay xanh và trái phiếu bền vững.

Thứ năm, xây dựng văn hóa trong nội bộ qua từng nghiệp vụ, từng hành động, nâng cao nhận thức, kiến thức, kĩ năng cho đội ngũ nhân viên về ESG. Đây là phương án tiên quyết để thực hiện ESG tại ngân hàng. Ngoài ra, cần ban hành chính sách ưu đãi, truyền thông để người dân, doanh nghiệp có ý thức hơn về bảo vệ môi trường thông qua các chương trình, chiến dịch… phối hợp các tổ chức và đối tác có chung tầm nhìn về ESG để tăng cường hiệu quả triển khai; điều này có thể bao gồm việc hợp tác với các tổ chức môi trường và xã hội để phát triển các giải pháp và dự án ESG, cũng như tìm kiếm các đối tác kinh doanh và nhà cung cấp có cam kết ESG tương đồng với ngân hàng.

Tài liệu tham khảo:

Nguyễn Hương (2025). ESG mang phong cách MB, truy cập từ https://diendandoanhnghiep.vn/esg-mang-phong-cach-mb-10153480.html.

Nguyễn Chuyên (2025). Agribank với trách nhiệm ESG toàn diện, từ "vốn xanh" đến an sinh cộng đồng, https://vov.vn/doanh-nghiep/thong-tin-doanh-nghiep/agribank-voi-trach-nhiem-esg-toan-dien-tu-von-xanh-den-an-sinh-cong-dong-post1243874.vov.

NHNN (2022). Thông tư số 17/2022/TT-NHNN, ngày 23/12/2022 hướng dẫn thực hiện quản lý rủi ro về môi trường trong hoạt động cấp tín dụng của tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài

VPBank (2025). VPBank lần đầu công bố Báo cáo Phát triển Bền vững: Khi thịnh vượng được đo bằng giá trị lâu dài, https://www.vpbank.com.vn/tin-tuc/thong-cao-bao-chi/2025/vpbank-lan-dau-cong-bo-bao-cao-phat-trien-ben-vung-khi-thinh-vuong-duoc-do-bang-gia-tri-lau-dai.

VCB News (2025). Vietcombank dẫn đầu ngành ngân hàng về đổi mới sáng tạo và ESG, https://www.vietcombank.com.vn/vi-VN/Trang-thong-tin-dien-tu/Articles/2025/07/01/20250701_VCB-nhan-gia-VIE10-VIE50.